

Wojciech Korfanty – polski przywódca narodowy Górnego Śląska, związany z chrześcijańską demokracją, jedna z najważniejszych postaci Śląska i jego walki o przyłączenie do Polski, jeden z ojców niepodległej Polski. Urodził się jako Adalbert Korfanty 20 kwietnia 1873 roku w osadzie Sadszawki. Był pierworodnym synem górnika Józefa i Karoliny z domu Klecha, jednym z pięciorga rodzeństwa. Rodzice pielęgowali i rozwijali wartości języka polskiego, wiary katolickiej i obyczaju śląskiego. W 1879 roku rozpoczął naukę w niemieckiej szkole ludowej w Siemianowicach, następnie uczęszczał do katowickiego Gimnazjum Królewskiego. W szkole tej założył tajne koło, którego celem było szerzenie kultury polskiej i znajomości literatury. Nawiązał kontakty z działaczami z Wielkopolski. Brał udział w propolskich zebraniach. Negatywnie wyrażał się o Ottonie von Bismarcku, za co został relegowany z klasy maturalnej. Szkołę średnią ukończył w grudniu 1895 roku, po interwencji Józefa Kościelskiego, posła do Reichstagu z Wielkopolski, jako ekstern i jeszcze w tym samym roku rozpoczął studia na politechnice w Charlottenburgu. Jesienią 1896 roku przeniósł się na Królewski Uniwersytet we Wrocławiu. Studiował na Wydziale Filozoficznym i zaliczył dwa semestry. Przerwał studia na dwa lata, podczas których pracował jako korepetytor u litewskiego arystokraty Zygmunta Jundziły. Dzięki korepetycjom zarobił pieniądze na dalsze studia, które podjął na tym samym wydziale. W maju 1901 roku przeniósł się na ostatni semestr do Berlina, gdzie w sierpniu zakończył studia.

W latach 1901–1908 był członkiem Ligi Narodowej, w ramach której współpracował z Romanem Dmowskim. Od 1901 roku był redaktorem naczelnym "Górnoślązaka". W 1902 roku trafił do więzienia we Wronkach za publikację artykułów "Do Niemców" i "Do moich braci Górnoślązaków". W latach 1903–1912 i 1918 był posłem do Reichstagu oraz pruskiego Landtagu (1903–1918), gdzie reprezentował Koło Polskie. 25 października 1918 roku wystąpił w niemieckim parlamencie z żądaniem przyłączenia do państwa polskiego wszystkich polskich ziem zaboru pruskiego. Po powstaniu niepodległej Polski przeniósł się do Poznania. W latach 1918–1919 był

członkiem Naczelnej Rady Ludowej stanowiącej rząd Wielkopolski podczas powstania, a w 1920 roku, jako mianowany przez rząd polski komisarz plebiscytu na Górnym Śląsku, kierował całością przygotowań organizacyjnych, propagandowych i politycznych. Po niekorzystnej dla Polaków interpretacji wyników plebiscytu, proklamował i stanął na czele III powstania śląskiego. Jako przeciwnik polityki faktów dokonanych i rozstrzygnięć zbrojnych, po pierwszych sukcesach militarnych dał rozkaz wstrzymania działań zbrojnych i czekania na decyzję Komisji Międzysojusznicej Ententy. W lipcu 1921 roku opuścił Górny Śląsk. W odrodzonej Polsce w latach 1922–1930 był posłem na Sejm z ramienia Chrześcijańskiej Demokracji (ChD). W obliczu niepowodzenia misji stworzenia rządu przez Artura Śliwińskiego, Korfanty został desygnowany przez Komisję Główną Sejmu RP na premiera. Jednak wobec protestu swojego przeciwnika, naczelnika państwa Józefa Piłsudskiego i groźby przeprowadzenia strajku generalnego przez PPS, nie rozpoczął formowania rządu, a komisja wycofała jego nominację. Od października do grudnia 1923 roku był wicepremierem w rządzie Wincentego Witosa i jego doradcą z ramienia ChD. Od 1924 roku wydawał dzienniki "Rzeczpospolita" i "Polonia". W 1930 roku został aresztowany i wraz z posłami Centrolewu osadzony w twierdzy brzeskiej. Po uwolnieniu powrócił na Górny Śląsk, gdzie jednak jako polityczny przeciwnik wojewody Michała Grażyńskiego był zagrożony następnym aresztowaniem. Wiosną 1935 roku w obawie przed represjami udał się na emigrację do czeskiej Pragi. Do kraju nie mógł wrócić nawet na pogrzeb swego syna Witolda, bowiem rząd premiera Sławoja-Składkowskiego odmówił wydania mu guletu bezpieczeństwa. Po aneksji Czechosłowacji wyjechał przez Niemcy do Francji. Był jednym z założycieli Frontu Morges, a później organizatorem i prezesem Stronnictwa Pracy, powstałego z połączenia chadecji i Narodowej Partii Robotniczej.

W kwietniu 1939 roku po wypowiedzeniu przez III Rzeszę układu o nieagresji i niestosowaniu przemocy, powrócił do Polski, gdzie został aresztowany i osadzony na Pawiaku. Pomimo protestów opinii publicznej spędził tam prawie 3 miesiące. Zwolniono go 20 lipca z powodu ciężkiej choroby. Zmarł 17 sierpnia w szpitalu w Warszawie. Spoczął w Katowicach, na cmentarzu przy ul. Francuskiej. Okoliczności jego śmierci budzą kontrowersje. Jedną z hipotez utrzymuje nawet, że zatrzał się oparami arszeniku,

którymi nasączone były ściany jego celi. Jego pogrzeb stał się wyrazem poparcia dla prowadzonej przez niego polityki niepodległościowej i wielką manifestacją patriotyczną Ślązaków pamiętających m.in., że trzecie powstanie śląskie, którego był dyktatorem, okazało się jednym z dwóch, obok powstania wielkopolskiego, polskich zrywów zbrojnych zakończonych sukcesami.

Źródła:

<https://dzieje.pl/postacie/wojciech-korfanty-1873-1939>

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/biblioteka-cyfrowa/bohaterowie-niepodlegle/62031,Wojciech-Korfanty.html>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_Korfanty